

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

פארגינען יענעם

ראה תשפ"ב

מכון אפריון לשלמה

לייקווד תשפ"ב

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א

אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות

נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

האברך החסיד היקר והנעלה

מו"ה יהודה אטייס הי"ו

ממתפללים החשובים של ביהמ"ד סאנטוב לייקווד

לע"נ אביו איש תם וישר

מו"ה שמעון ב"ר שלום ורחמה ז"ל

אשרי איש ירא את ה' במצוותיו חפץ מאד

גלב"ע ז' סיון תשפ"ב

ת.נ.צ.ב.ה.

בעזהשי"ת

נעלה את ירושלים על ראש שמחתנו
עד ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים

וקול שמחה

וקול כלה

קול ששון

קול חתן

ברוב שבח והודאה להקב"ה על כל החסד שגמלנו
מתכבדים אנו להזמין את קרובינו וידידינו
להשתתף בשמחת כלולת בנינו היקרים

הבחור החתן המופלג בתו"ש

כמר **נתן צבי אלימלך** נ"י

עב"ג

הכלה הבתולה המהוללה

מרת **חנה אסתר** תחי'

שתתקיים בעזהשי"ת למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת
ביום רביעי לסדר "ויאמר להם פרו ורבו" (נח)
אור ליום ב' לחודש חשון תשפ"ג לפק
קבלת פנים בשעה 6:30 החופה בשעה 7:30
שמחת חתן וכלה בשעה 10:00

באולם נעימת החיים

555 OAK STREET

לעיקוואוד, ניו דזערזי

המצפים לקבל פניכם בשמחה ובטוב לבב

הורי הכלה

שלמה זלמן פרידמאן וב"ב

רב דקהל "זכרון אלעזר" סאנטוב

לעיקוואוד יצ"ו

הורי החתן

חיים מאיר פישמאן וב"ב

בארא פארק יצ"ו

קהל זכרון אלעזר סאנטוב

על שם הגה"ק רבי אלעזר לעוו זו"ע בעל "שטן רוקח" אב"ד סאנטוב
ועל שם נינו הנקרא על שמו הרד"ח הנעלה מוה"ר יעקב אלעזר פרידטאן ז"ל

Congregation Zichron Elazar
16 Irene Court Lakewood, NJ 08701
Tel: 732-886-1944

השתדלו והרבו תחינה

לרפואת זקן צדיק דורינו

כ"ק אדמו"ר

מראתמיסטרייווקא שליט"א

מרן חי יצחק בן אסתר
רבקה שליט"א

פארגינען יענעם

מלוקטים מהגליונות שי"ל במשך השנים - עם הוספות חדשות

כי פתוח תפתח את ירך לו (דברים ט"ו, ח')

ידידנו המשפיע המפורסם הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א אמר פעם: ידוע שבפסוקים מסויימים יש איזה "שם" שצריכים לכוין בעת אמירתם, ומה "השם" שצריך לכוון בפסוק "פותח את ירך ומשביע לכל חי רצון", ואמר, צריכים לכוון "ומשביע לכל חי" – פארגינען יענעם... (ואכן פותח אית ירך, הוא ר"ת איך פארגין יענעם...)

*****

בפסוק נאמר (שמות ל"ט, מ"ג): וירא משה את כל המלאכה וגו', ויברך אותם משה, וברש"י הביא, שבירכם יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם. ולכאורה תמוה, הרי כבר נתבשרו ישראל שע"י בניית המשכן יזכו להשראת השכינה, וכמו שנאמר (שמות כ"ה, ח') ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, וא"כ מפני מה חזר משה ובירכם שיזכו להשראת השכינה במעשה ידיהם.

אלא איתא בספה"ק שהתורה מרמזת לנו ומדריכנו בדרך הישרה, שמכאן נלמוד איך שצריכים להרגיש את השני, ומכך שראוי לאדם לברך את רעהו לאחר שסיים מלאכה כלשהו, ובפרט לאחר שסיים מלאכה חשובה והתאמץ בה, וכך נאמר בספר חסידים (אלף, כ'): כשאדם גומר מלאכה גדולה צריכה ברכה, שהרי

לאחר שברא הקב"ה את עולמו ברכו שר העולם שנאמר (תהלים ק"ד ל"א): ישמח ה' במעשיו, וכן כשכלו מלאכת המשכן ברח אותם משה.

*****

מספרים שאדמו"ר אחד מחוץ לארץ (השם שמור במערכת), נכנס אל מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א, והתאונן לפניו שיש אחד שפתח לעצמו "חסידות" והוא קורא את שם החסידות בדיוק כשם החסידות שלו.

שאל אותו הרבי: איפה אתה גר? והשיב הלה שהוא גר בעיר פלוני, ושוב שאל הרבי: והיכן גר הרבי החדש? השיב לו שהרבי החדש יושב בעיר אחרת. אמר לו הרבי מוויז'ניץ שליט"א: אתה יושב בעיר אחת, והשני יושב בעיר אחרת – רחוק ממך – ואתה מפחד ממנו?! – אני הנני גר בבני ברק, וכמה רחובות לידי יש לי אח, והוא נקרא "וויז'ניצער רבי", ושוררת בינינו אהבה ואחוה שלום ורעות והכל בסדר...

*****

מובא בשם הגה"ק ה"חתם סופר" זי"ע, שכשאחד בא לחבירו ומבקש ממנו ברכה, אזי יברכנו בכל לבו, ואם הוא רוצה להתנהג בעניויות יחפש הזדמנויות אחרות, אבל כשמבקשים ממך ברכה, אל תאמר מי אני שתבקש ממני ברכה, רק תברכנו בכל לב ונפש, וכמו כן בענין התפילה, כי כל תפילה של כל אחד מישראל חשובה מאוד אצל הקב"ה, ואף אחד איננו יכול לדעת אם לא התפילה שלו דווקא – היא הרצויה כעת להקב"ה, ולכן לא יזלזל שום אחד מלהתפלל על זולתו.

*****

מסופר שפעם ראה הרה"ק בעל "אהבת ישראל" זי"ע אחד שנכנס לביהמ"ד, תיכף רץ הרה"ק לקראתו ונתן לו שלום וקירב אותו בקירבה יתירה. שאל אותו אחד הגבאים "למה הרבי מראה לו חיבה גדולה, הלא הוא פרא אדם, ולא בא לכאן אלא להפריע". אמר לו מרן זי"ע "אין אני מבין אותך, הלא בכל העולם שולטת המדה של שנאת חנם, אתה לא מפרגן לי קצת אהבת חנם – פארגינסט מיך נישט א ביסל אהבת חנם!?"...

*****

מסופר שכששהה כ"ק האדמו"ר מסקולען זי"ע בירושלים עיה"ק וערך שם את שולחנו הטהור, ואלפי אנשים באו לחזות את עבודתו הק', והרבי מרוב עייפות נרדם באמצע עריכת השולחן, והגבאים הרגישו שלא בנח בזה והתחילו לעורר את הרבי, ולפתע ניגש יהודי מירושלים עיה"ק לאחד הגבאים ושאלו "אתה לא מפרגן לנו לראות איך רבי עובד ה' אמיתי ישן באמצע עריכת השולחן כשאלפי אנשים נמצאים שם ורואים את זה והוא אינו מתפעל מהם כלל וכלל!?"...

*****

מספרים, שפעם אחת נכנסו הגבאים לחדרו של זקן האדמו"רים כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, וראוהו כשהוא חבוש רק עם הכובע – בלי כיפה. מיד הלכו להביא

לרבי כיפה אחר, ואח"כ נתברר שיהודי אחד מאחינו בני הספרדים נכנס אליו, וביקש ממני כיפה – הוא רוצה חפץ קדוש – אז מיד לקח את כיפתו מעל ראשו ונתן לו – הלא יהודי מבקש כיפה...

*****

בפסוק נאמר (דברים א', י"ז): והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתינו. הגה"צ רבי מרדכי לייב ווינקלר זצ"ל אב"ד מאדע בעל "לבושי מרדכי", היה מפורסם בשל ענוותנותו צניעותו וטוב לבו. הוא היה אומר, על כל מנהיג רוחני מוטלת החובה להקשיב בתשומת לב לכל בעיותיו של בן עדתו שפונה אליו ומבקש את עזרתו, כלומר יש להקשיב אפילו לבעיות שאין ביכולתו של הרב לעזור בהן. העובדה, כי נתן לאדם לשפוך את מרירות לבו לפני הרב, הקלה היא בשבילו.

וזה אנו למדין מדברי משה רבינו שאמר "והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתינו", ולא כתוב שמושה רבינו יענה להם ויפתור את הדבר הקשה, מכאן ראייה שישנם דברים שדי אם רק מספרים אותם למשה והאדם מרגיש שיש מי שמקשיב ושומע לו, ואפילו אם לא מקבלים תשובה עליהם זה מרגיע את הדעת.

*****

כ"ק מרן האדמו"ר מטאלנא זי"ע היה אומר על הפסוק (שמות ל', כ"ג): ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור, "קח לך בשמים ראש", מי שרוצה לבחור אדם אשר בשמים ראש – שראשו בשמים, יחפש "מר דרור" – יחפש אדם שקורא דרור לכל מר, לכל מרי נפש,

שאומר להם מילה טובה ומעלה להם את החיוך על הפנים וגורם להם שמחה, שכן זהו עיקר העבודה, לתת שמחה וחיות לכל אחד.

*****

סיפר כ"ק אדמו"ר מפייטסבורג שליט"א, שאביו הרבי זי"ע הצטיין במיוחד במידת אהבת ישראל, וסיפר, שהיה אברך אחד שנפטר לו ילד ל"ע והאברך היה שבור ורצוץ מזה עד למאוד, זמן מה אחר המעשה, באחת מלילי השבתות נזכר האברך מהמאורע, וצערו גבר בקרבו עד לאין מרפא, כשעבר האברך אצל הרבי זי"ע אחר התפילה להתברך ב"גוט שבת", הבחין הרבי מיד בטביעת עינו החדה בצערו של האברך וביגונו העמוק, הרבי החזיק בו בידיו, ואמר לו בחיבה (כשהוא נוקב בשמו): "היה חזק! תזכור שאני אתך בכל מצב!", ואח"כ המשיך במשך זמן רב לחזק אותו ולעודדו בדברי חיזוק ומרפא שריפאו את נפשו ונשמתו, עד שהמילים הטובות של הרבי החיו כפשוטו את האברך, מחיה מתים במאמרו, והבת שחוק שבה לשכון על שפתיו...

*****

בבחרותי למדתי בישיבת "באר שמואל", ובהיותי צעיר לימים עלה בלבי מחשבה לבקר בישיבת לייקווד – לחזות במו עיני במבצר התורה ולשבוע מטובה. ממחשבה למעשה, נסעתי לשבות על שבת קודש בלייקווד, ואכסנייתי היתה בישיבה עצמה, שם שהיתי בכל השבת וגם סעודות השבת אכלתי שם.

במוצש"ק ישבתי בהיכל הישיבה ולמדתי, ולפתע הבחנתי שמאן דהו שעבר על ידי עצר מהילוכו ומסתכל עלי. כשהרמתי את

ראשי, השתוממתי לראות את ראש הישיבה בכבודו ובעצמו – הגאון רבי שניאור קוטלר זצ"ל – שעומד ומסתכל עלי. כמובן שקמתי מיד, וראש הישיבה נתן לי את ידו בברכת 'שלום עליכם', ושאל אותי לשמי ולמקום לימודי, ולאחר ששאלני מה לומדים בישיבתנו החל לדבר עמי בלימוד ולאחר מכן נפרד ממני לשלום.

למחרת השבת – ביום ראשון – תיכף בהיכנסי לישיבה ניגש אלי ראש הישיבה הגאון רבי יקותיאל ביטערספעלד זצ"ל, וקיבל אותי בברכת שלום עליכם רבתי, ואמר לי "אֶה! – אורח מלייקווד!"... והיה לי הדבר לפלא – מגין לו לראש הישיבה שביקרתי בלייקווד, הלא חזרתי בשעה מאוחרת הביתה ועדיין לא סיפרתי מאומה לשום אדם מביקורי בלייקווד.

אך ראש הישיבה לא הרשה לי להתחבט בשאלה זו – וכך סיפר לי: אתמול בלילה קיבלתי טלפון מראש ישיבת לייקווד הגאון רבי שניאור קוטלר, שהתקשר אלי למסור "דרישת שלום" מתלמידינו ששהה בלייקווד בש"ק – והוא פגש אותנו והשתעשע עמו בדברי תורה...

*****

סיפר לי מו"ח שליט"א, שלפני שנים היה אצל הגאון האדיר שר התורה רבי משה פיינשטיין זצ"ל, ובאמצע נכנס שם הגה"צ רבי יחזקאל ראטה זצ"ל אב"ד קארלסבורג, שאז היה רב צעיר לימים, ורבי משה כיבד את גאב"ד קארלסבורג לשבת לידו והשתעשע עמו בדברי תורה.

לפתע נכנס אחד אל רבי משה, ואמר שיש לו שאלה דחופה מאוד, אמר לו רבי משה "הרב נמצא כאן, אתם יכולים לשאול"...

היהודי לא הבין מה רבי משה רוצה ממנו, ושאל את השאלה לרבי משה. לאחר שרבי משה שמע את השאלה, הסתובב לעבר האב"ד קארלסבורג, ואמר לו "היהודי שואל כך וכך, אני מבקש שהרב יפסוק"...

האב"ד מקארלסבורג הרהר כמה דקות, ואחר כך השיב פסק ברור על השאלה, ואז הסתובב רבי משה לעבר האיש הזה ואמר לו "הרב פסק כך וכך" ... ואח"כ חזר היהודי ושאל את רבי משה "אם יהיה כך וכך, מה עלי לעשות אז", ושוב הסתובב רבי משה ושאל את האב"ד קארלסבורג "היהודי שואל מה הוא צריך לעשות באופן זה וזה", והאב"ד מקארלסבורג השיב באופן ברור, ורבי משה אמר להיהודי "הרב פוסק שבאופן כזה אתה צריך להתנהג כך וכך"...

*****

הגאון האדיר רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, נודע הן בגאונותו העצומה בתורה והן ברגישותו המיוחדת לכבודו של הזולת. פעם סיפר בנו: באחד הימים הגיע תלמיד חכם צעיר לדבר עם אבא בלימוד, וכשיצא האברך הזה מהבית, פנה אלי אבא ואמר "אני מלא התפעלות מהאברך הזה! מדהים להיווכח כיצד מגלה בקיאות בכל מקצועות התורה, על אף גילו הצעיר, אפשר לדבר עמו בכל מקום בש"ס, וגם הוא נעים הליכות וניחון במידות נאצלות להפליא".

שאלתי את אבא אם הוא מכיר את אביו של האברך, והוא השיב בשלילה. "פלוני אלמוני הוא אביו", סיפרתי לאבא. אבא הכיר היטב את האיש, ושמח מאוד על הידיעה שהרי על ידה יוכל לקיים חסד, "כשאפגוש את האב, אדע כיצד לשבח ולפרגן לו על שזכה לכזה בן מוצלח ומופלג".

לא חולפים מספר ימים, והנה אביו של הת"ח הצעיר מגיע אלינו הביתה בליווי יהודי נוסף, ומבקשים להיכנס לחדרו של אבא להתיעץ עמו אודות עניין מסויים. משסיימו את השיחה ויצאו מהבית, שאלתי את אבא אם זכר שמדובר באביו של האברך המופלג ההוא, "בוודאי שזכרתי", השיב. "אבא מן הסתם נתן לו קופלעמענט כהוגן". אבא השיב בשלילה, שלא דיבר מאומה אודות בנו של האיש.

תמהתי בפני אבי "מדוע אבא לא שיבח את הבן באוזני האב, כפי שאבא הביע את רצונו לפני כמה ימים!?" וכאן, הרצינו פניו של אבא, ואמר לי "כיצד יכול הייתי לשבח, הרי הוא לא שהה אצלי לבד, נכנס עמו יהודי נוסף, ואינני יודע מה מצבם של ילדיו של האיש ההוא, תתאר לעצמך איך הוא ירגיש בשעה שאני אחמיא לחבירו על הבן שלו??"...

*****

בפסוק נאמר (תהלים ל"ט, ג'): נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר. ואיתא בספה"ק, שבפסוק נאמר רמוז אודות החיוב לומר מילים טובות ומעודדות אחד להשני, וכך מתפרש הפסוק: "נאלמתי דומיה" – לא הוכחתי את מי שצריך להוכיח או "החשיתי מטוב" – יכולתי לומר מילה טובה להשני ולא אמרתי, אזי "וכאבי נעכר" – מגיעים עליו יסורים מכוערים ל"ע, ולכן חובה על האדם להשתדל ולהקפיד לומר לחבירו מילים טובות ולעודדו ככל שיוכל.

*****

כשעברתי לביתי החדש, הגיע זקן האדמורי"ם כ"ק מרן האדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א לקבוע מזוזה בפתח בית המדרש. לאחר המעמד עלה הרבי שליט"א עם כל המשתתפים לביתי, וערכו מסיבת "לחיים" – מעמד רווי הוד.

בטרם יצא הרבי שליט"א מביתי, פנה אלי ושאלני היכן נמצאת אמי – אמי ע"ה היתה דרה אז בביתי (זכינו שאמי ע"ה היתה דרה אצלנו בבית בערך עשר שנים עד לפטירתה) – אמרתי להרבי שהיא נמצאת כאן בחדר הסמוך. מיד נפנה הרבי לשם וברכה בברכות חמות מעומק לבו הטהור...

*****

שמעתי פעם סיפור נפלא אשר ממש נשתוממתי מזה: פעם אחת באה אשה אחת אל מרן שר התורה הגאון האדיר רבי משה פיינשטיין זצ"ל, ודמעתה על לחיה. היא שפכה בפניו את מר לבה, שבצרתה לה צר, שלא זכתה עדיין לפרי בטן ועברו כבר שנים רבות מנישואיה. רבי משה שמע בכובד ראש לדבריה, ובירך אותה בהתרגשות מעומק לבו שתזכה לבן זכר – ובאמת התקיים בה צדיק גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים – וכעבור שנה נולד לה בן זכר למזל טוב.

זמן מה לאחר שנולד לה בנה, נכנסה אותה אשה אצל רבי משה לבשרו שנולד לה בן זכר בברכתו. אותה אשה היתה ציירת מומחית, ולאות תודה הוקרה והערכה, ציירה את דמות דיוקנו של רבי משה עצמו באומנות נפלאה, והביאה לו את זה כדורון. רבי משה הודה לה מאוד על המתנה הנפלאה, ואמר שהציור מאוד מאוד יפה – בתכלית היופי – ותלה את התמונה בסלון ביתו.

כעבור שלש שנים, באה אותה אשה עם בנה לרבי משה לרגל התגלחת, וביקשה ברכה שהבן יגדל לגדול בתורה וביראה. כמובן שהוא קיבלם בסבר פנים יפות ובירכו מעומק לבו ושניהם יצאו מאתו ונפרדו לשלום.

לפתע, בעודה מהלכת, שמעה שאדם אחד רץ בעקבותיה וקורא אליה בקול "סליחה, חכי רגע!" – וכשהפנתה את ראשה – ראתה שלא אחר מאשר רבי משה בכבודו ובעצמו הוא הרץ בעקבותיה. האשה נשתוממה מאוד – הגאון האדיר – הוא לבדו רץ בעקבותיה!? כמובן שתיכף ומיד נעצרה ועמדה על עמדה.

כשניגש אליה הגאון רבי משה אמר לה שתמחול בטובתה לעלות בחזרה לביתו, האשה נבהלה מאוד, כי היא לא ידעה מה בדיוק אירע ועל מה ולמה הגאון קורא להם לביתו, אולי יש איזו קפידיא עליה או אולי עשה בנה משהו.

היא עלתה לבית רבי משה, ורבי משה אמר לה: את התמונה היפה שעשית ממני והבאת לי לפני שלש שנים – התמונה היתה תלויה כל הזמן כאן בסלון ביתי – זה שהתמונה לא נמצאת כאן עכשיו – זה לא חלילה מפני שזה לא יפה – אלא מפני שעושים כאן שיפוצים, ולכן העברתי את זה לחדר אחר, והורה להם שיבואו לראות את התמונה בחדר האחר, והאשה נכנסה בעקבותיו, וראתה את התמונה תולה שם...

נורא נוראות! עד היכן הגיע עומק מחשבתו וגודל מידותיו של רבי משה בנבכי הזולת – למרות שעל כתפיו היו תלויות השאלות הקשות ביותר מסוף העולם ועד סופו – שכשם לבו שהתמונה לא נמצאת שם, עלתה מחשבה בדעתו שמא תחשוב האשה כשאינה רואה את התמונה שהוריד את זה מפני סיבה או שזה לא יפה או מחמת סיבה אחרת כלשהו – ושמא תצטער על

כך – לכן ריץ בעקבותיה ואמר לה לעלות והראה לה שהתמונה תולה בחדר אחר – העיקר שה"ו לא תחלש דעתה בשבילו...

*****

מספרים סיפור נורא: להגאון הגדול הרב יוסף שלום אלישיב זצ"ל היה מוסד מסויים תחת נשיאותו, שהיה קרוב מאוד ללב, והיה נושא באחריותו ודואג שכל מה שעושים שם יתנהל ויהיה כשורה.

פעם נכנסו אליו מנהלי ומייסדי המוסד, והתאוננו שהמצב אינו כשורה כ"כ, שכן אין הקומץ משביע את הארי, והכסף שנכנס לקופת המוסד אינו מספיק להוצאות השוטפות של המוסד, וצריכים לראות מה לעשות כדי שהמוסד לא ירד לטמיון. הרב אלישיב לקח את דבריהם ללבו ופטרם לשלום באמרו שצריכים באמת לחשוב מה לעשות.

יום אחד נכנס אחד ממייסדיה של המוסד אל הרב אלישיב, וסיפר לו בשמחה רבה שעשיר גדול שמבקר כעת בארץ ישראל שמע על הקשיים של המוסד, והעשיר אומר, שלכבודו של הרב אלישיב הוא מתחייב לפרוס את חסותו על המוסד, שמעתה הוא ישא בעול הכספי של המוסד ואין צריכים לדאוג על כך כלום.

הרב אלישיב נתמלא בשמחה גדולה, ואמר למקורבו שכעת הוא הולך למסור את שיעורו הקבוע ולאחר השיעור יעלה אליו העשיר וידברו ביחד איך מסדרים את העניינים על הצד היותר טוב. לאחר השיעור אמר הרב אלישיב למקורביו שבענין אותו המוסד "איז נישט נוגע", ואין העשיר צריך לבוא אליו. כאשר שאלו

אותו בפליאה עצומה למה החליט כך, והלא אותו עשיר אמר שהוא מוכן לקחת על עצמו את כל ההוצאות של המוסד.

אמר להם הרב אלישיב: חשבתי לעצמי, והלא כעת יש אחד שהוא אחראי על כל ניהולם של ההוצאות הכספיים של המוסד, והוא דואג שהכל יסתדר על הצד היותר טוב – חוששני – שאם אכניס לניהול המוסד אדם אחר, זה יגרום הרגשה לא נעימה לאותו שמנהל את המוסד כעת, וזה אינני רוצה! וכאשר תמהו המקורבים בפניו "והלא אם לא נכניס לניהול המוסד את הנגיד ההוא וועט דער מוסד אונטערגיין!", השיבם הרב אלישיב "זאל עס אונטערגיין!..."

*****

סיפר לי הרה"ג ר' אברהם אביש האגער שליט"א מזאבלטוב, ראש הכולל פאפא בירושלים עיה"ק, שזה שנים רבות שיש לו קביעות לשהות בימי ראש השנה בקרית וויז'ניץ בני ברק בצל הקודש של מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א. מספר ר' אביש, שבשנה אחת לפני ראש השנה נכנס אל האדמו"ר שליט"א עם קוויטל לקראת הימים הנוראים, ואמר לו הרבי כשחיוך על פניו "השנה אינך צריך לנסוע לבני ברק לראש השנה, שכן יש לך וויז'ניצער רבי בירושלים" - כשכוונתו לש"ב כ"ק האדמו"ר מוויז'ניץ-ירושלים שליט"א שהגיע אז לעיה"ק לשהות בראש השנה עם קהל עדת חסידיו.

אך ר' אביש אמר להרבי "אני אבוא לכאן לראש השנה בעז"ה", והרבי אמר לו "בגללי - אינך צריך לבוא - איך פארגיין יעדן איינעם!", ואז אמר ר' אביש להרבי "הרבי מלמד לכל העולם ווי צו פארגינען יענעם!..."

*****

בפסוק נאמר (בראשית י"ח, ב'): וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים ניצבים עליו וירא וירץ לקראתם. וברש"י דקדק מדוע כתוב "וירא" ב' פעמים, "וירא והנה שלשה אנשים" – "וירא וירץ לקראתם", שלכאורה "וירא" השני הוא מיותר.

ובספר "מראש אמנה" (חידושים וביאורים מהגאון רבי אליעזר מנחם שך זצ"ל ראש ישיבת פוניבז') מובא ביאור נפלא בזה, דהנה אברהם אבינו שהיה מופלג במדת הכנסת אורחים שלו, אזי כשראה ג' אנשים מרחוק, לא המתין עד שיבואו אליו לביתו וידפקו בדלת ויתחננו אליו בתחנונים שיסייע להם במשהו, אלא תיכף בראותם, מיד התחיל להתבונן מעצמו אם הם צריכים משהו כדי להיות להם לעזר תיכף ומיד ממש – עוד בטרם שהם יבקשו ממנו.

וזהו מה שנאמר בפסוק: וירא והנה שלשה אנשים ניצבים עליו, אברהם ראה שיש שם שלשה אנשים, אז "וירא" – מיד כשראה אותם התבונן מעצמו אם הם צריכים לעזרה, "וירץ לקראתם" – הוא רץ אחריהם מיד לארח אותם וליתן להם צדקה, כי זהו תכלית מצות הכנסת אורחים, לא להמתין עד שהלה יבוא לבקש ממך צדקה, כי אם להתבונן ולחשוב ולבדוק מעצמו אם הלה צריך צדקה ועזר ממך – ולהתבונן ולחשוב בפרטיות מה שחסר להם.

וזהו שאחז"ל (מס' כתובות דף ס"ח ע"א): כל המעלים עיניו מן הצדקה כאילו עובד עבודה זרה, ולמה לא כתיב כל המעלים ידיו מן הצדקה, שהרי צדקה נותנים עם היד, ברם היא הנותנת, שעיקר המטרה והתכלית של צדקה הוא לראות בעיניו ולחשוב מה שחסר להשני – לא רק עצם הנתינה של הצדקה – אלא העיקר הוא השימת לב והמחשבה על השני, ולכן אמרו חז"ל כל המעלים עיניו

מן הצדקה – דווקא עיניו – כי זהו אכן עיקר הצדקה, השימת לב והמחשבה על הזולת...

*****

סיפר מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א - על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק, שכאשר בא הרה"ח ר' מנחם אליעזר מוזס הי"ו אל הגה"ק מקלויזנבורג זי"ע להזכיר את כ"ק מרן ה"אמרי חיים" זי"ע לרפואה (אחר ר"ה תשכ"ה בו נפל ה"אמרי חיים" למשכב), אמר לו ר' מנחם אליעזר שהוא חושש שאירע כך להרבי ה"אמרי חיים" מחמת עין הרע. כששמע הרבי מקלויזנבורג את ההשערה, אמר לו "שמע נא ואספר לך סיפור נפלא שבדידי הוי עובדא", וכך סיפר הרבי על עצמו:

כשהעקתי את דירתי מארצות הברית לארץ הקודש, חיזרתי אחר מקום מתאים לבסס שם קהילת חסידים לבנות בית המדרש ומוסדות ובנייני מגורים. כשהופעתי אצל ה"אמרי חיים" זי"ע, הרציתי לפניו מבוקשי לקבוע את משכני כאן בבני ברק, והציע לי ה"אמרי חיים" לקבוע משכני ברחוב עזרא (היכן שלימים נבנה במקום קרית נדבורנא). שאלתי את ה"אמרי חיים", "וכי אין חשש שמא יבואו החסידים לידי תחרות".

שלל ה"אמרי חיים" את דבריי ואמר לי "אדרבה, תקבעו משכנכם כאן ואל תחששו, אם יתרבו משפיעי תורה וחסידות בעיר, אזי יתרבו גם חסידים השואפים לקבל ולקנות תורה וחסידות, וכמאמר העולם 'אז ס'איז דא אסאך קרעטשמארע'ס איז דא אסאך טרינקערס'" [כשיש הרבה בתי משתאות לשתות לשכרה, אזי ישנם גם הרבה שותים]...

כל זה סיפר כאמור הגה"ק מקלויזנבורג לר' מנחם אליעזר מוזס, והוסיף הרבי: הנה כתיב (משלי כ"ב, ט') "טוב עין הוא יבורך", ואחר שראינו טוב עינו של האדמו"ר מוויזניץ, ודאי אשר אין עין הרע שולטת בו!"...

*****

סיפר לי חסיד סקולען אחד – שהוא ומשפחתו מקושרים עם חסידות סקולען, וכעת הוא מתגורר בלייקווד והוא מחסידי כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען-לייקווד שליט"א, שלפני זמן לא רב עשה איזו שמחה בביתו, ולפתע הוא מקבל שיחת טלפון, הוא מרים את הטלפון ושומע קול מוכר מדבר אליו "שלום, דא רעדט דער רבי'ס ברודער – ישעי' יעקב (ה"ה כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען שליט"א), רצייתי לאחל לך ברכת מזל טוב לכבוד השמחה..."

*****

סיפר יהודי המתגורר בלונדון, שאביו היה לפני הרבה שנים בעל האכסניה של כ"ק מרן בעל "אמרי חיים" מוויזניץ זי"ע בעיר וויען, וסיפר, שפעם אחת בטרם צאת ה"אמרי חיים" מבית האכסניה, מסר לאביו סכום הגון של כסף באמרו שיתן את הכסף להמשרתת הגויה שעבדה שם בבית, וכשאמר לו אביו שהמשרתת מקבלת סכום קבוע כל חודש על עבודתה ואין צריכים לשלם לה שום דבר, אמר הרבי, שבהיותו באכסניה היא צריכה לעבוד יותר קשה, כי מגיעים לכאן הרבה אנשים, ובכן צריכים לשלם לה במיוחד על זה. בדרכו החוצה, המתינה הגויה לצאת הרבי

מהאכסניה, וכשהרבי עבר לידה אמרה בקול "יישר כח גדול רבי!",
 וה"אמרי חיים" – כשעיניו עצומות – נענע בראשו לעברה...

*****

שמעתי סיפור נפלא ביותר – והוא תפס אותי באופן מיוחד:
 הנה, נכדו של כ"ק מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א – מרכז חסידי
 וויז'ניץ בני ברק, שהה פעם בבית חולים באמריקא לצורך רפואה
 רח"ל. יום אחד קיבל הילד טלפון בבית החולים, וכאשר הרים את
 הטלפון, השתומם לשמוע "שלום, כאן מדבר ישראל האגער"!

הילד התרגש מאוד, ורצה להיות בטוח שזה אכן דודו – אח
 זקינו – מרן האדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א – על ישראל הדרתו
 בקרית וויז'ניץ בני ברק, ולכן שאל בהתפעלות "ווער, דער
 גרויסער רבי פון בני ברק?!", השיב לו הרבי "ניין! זיין ברודער!"...

*****

פעם בעת השולחן הטהור סיפר מרן האדמו"ר מוויז'ניץ
 שליט"א, שהצדיקים הקודמים היו מסורים לכלל ישראל בלא שום
 חשבונות, רק במטרה אחת ויחידה לעזור לבני ישראל, ובתוך
 דבריו, הזכיר את זקינו הרה"ק בעל ה"צמח צדיק" מוויז'ניץ זי"ע...

אח"כ אמר הרבי "בדורינו ראיתי צדיק אחד, שעליו יכולים
 לומר שהיה כמו ה'צמח', והוא הרה"ק מטאהש זי"ע". ואמר הרבי,
 שהוא בעצמו יודע סיפורים נפלאים ממנו – אויסטערלישע
 מעשיות – שהרה"ק יצא מגדרו, ועשה דברים נפלאים ביותר כדי
 לעזור להשני, ממש בכל לבו ונפשו, ולא עשה שום חשבונות אם זה
 "כן מתאים לו" או "לא מתאים לו"...

בדרך אגב, בפרשת נח תשע"ח הופיע גליון "נועם שיח" תחת השם "דור האחרון חולה במחלה נוראה" ("נועם שיח" מספר 86) בענין "פארגינען א צווייטן", וסיפר לי אחד, שהוא יודע מאחד שהוא "סובל" על אותה מחלה ל"ע, וניגש אל העסקן הרפואי הנודע הרה"צ רבי אליעזר האגער שליט"א (כהיום האדמו"ר מוויזשניץ-ירושלים), ושאל אותו אם הוא מכיר איזה רופא שיכול לרפא את האישה הזו, וענה הרה"צ שהוא אינו יודע על רופא ל"מחלה" זאת... אך אני אמרתי להרה"צ הנ"ל, שאני כן יודע על רופא טוב למחלה זאת, והמלצתי שהאישה הזו יסתופף זמן מה אצל מרן האדמו"ר מוויזשניץ שליט"א, ושב ורפא לו...

גלה כבוד מישראל

כ"ק גאב"ד ירושלים עיה"ק

הגה"ק רבי יצחק טוביה ווייס זצוק"ל
נסתלק ב' מנחם אב תשפ"ב

פניני נועם שיח

מאת הרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמאן שליט"א
אבד"ק סאנטוב

Dirshu
דרשו ד' ועזרו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

לקראת שבת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 341

מנינים למרשת עקב

הגאב"ד נכנס לבית המדרש ואני מקבל את פניו. כיבדתי אותו לעמוד ולהתפלל אצל הסטנדר שלי. הגאב"ד ראה שזוה הסטנדר והכסא שלי, ואמר לי שזה לא מכובד ואין זה כבוד הציבור שהרב יתן לי את מקומו... אמרתי לו שאינני יכול לשבת על מקומי כאשר הוא נמצא שם והוא ישב בצד, שכן יהיו לי על ידי זה בזיונות גדולים ויסתכלו עלי כמשוגע...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווה,
על אצילות אורחותיו של מרן הגה"ק רבי יצחק טובי' ווייס זי"ע

צילום: שוקי לרר

"וְשִׁמְרֶתָּ מִשְׁמֶרְתּוֹ וְחֻקֵּיהֶוּ" (דברים י"א, א')

במשך השנים שבני הרב מאיר דוב שליט"א למד בישיבת מיר בארץ ישראל, זכה להסתופף רבות בצילא קדישא של מרן הגאב"ד מרן הגה"ק רבי יצחק טובי' ווייס זי"ע, ובמיוחד בעת סעודת רעוא דרעיון מדי שבת בשבתו, ואף התלווה אליו אחר מעריב "הבדלה" בביתו נאווה קודש. ואף אני בשהותי בארץ ישראל, זכיתי כמה פעמים להסתופף בסעודה שלישית אצל מרן הגאב"ד זצ"ל. האמת היא, שהגאב"ד לא ערך "רעבישע שלש סעודות", אכן השתתפו אצלו בסעודה שלישית קהל נכבד, אבל לא היה שם פארענע'צט ולא היה שם דוחק גדול, כמו"כ היה אומר דברי תורה ואמרים נעימים בטוב טעם ודעה, אבל לא היה "א וועלט'ס מגיד". עם כל זאת הגאב"ד משך אצלו אנשים הרבה שהיו קשורים אליו בעבותות של אהבה, ומה שמשך אותם הוא "עצם המציאות שלו!". כשעמדו במחיצתו, הרגישו שעומדים במחיצת אדם גדול וטהור, א ריינער מענטש! הרגישו טוהר ורוממות! נקיות בכל התחומים, תורה, יראת שמים ומדות טובות אידישקייט ואהבת ישראל! כשעמדו בד' אמותיו הרגישו שהשכינה חופף עליו כל היום, כל כולו תורה, כל כולו יראה, כל כולו אהבת ישראל וכל כולו מדות טובות עד להפליא!

מצד אחד היה הגאב"ד שפל ברכ ועניו אמיתי, אבל מאידך היה לו עזות דקדושה, והיה תקיף בדעתו כשהיה מדובר בדברים שבקדושה.

מספרים סיפור נורא הוד: בישיבת 'שניידער' בלונדון, למדו הרבה בחורים מובחרים ביותר, שהיה להם עתיד להיות מגדולי הדור. פעם נכנס שם לישיבה בחור אחד שהיה חלש, הוא היה קשה

קליטה, והלב את לימודו על בוריו.

כשביקשו מנהל הישיבה מהבורחים שיאילו להקדיש זמנם עבור החבור החילי, הצטננוקו חילי, וזמן התעסק עם החבור, באמרם שהם צריכים ללמוד לעצמם - וחבל על הזמן שלהם - הם צריכים לצמוח לגדול הדור, וכל שניה יקררה מזה. ברם, בישיבה שיש הו שני בחורים, שהם כן הסכימו להתמסר אליו ביותר, והם למדו ועבדו ככל פעם שהיה להם רגע פנוי, והחבור מצדו השקיע מאוד ויובש בשקידה נפלאה, ושיגן כל מה שהוא למדו בהתמדה גדולה, עד שפעם הונח נפתחו לו מעיינות החכמה, והתחיל בכי כס"ד ילכו מעצמו, ועלה ונתעלה לדורגה גבוהה - הודות לשני החבורים האלו טובי הלב - שהננו משלמם עבור החבור.

לימים ראו דבר נפלא מאוד, מ"כ"ל אותם החבורים שהתנגדו ועלו רצו ללמוד עם החבור מפני שהם צריכים להיות "גדולי הדור" - מהם - כמעט אף אחד אינו יודע, הם נשארו עלומים בשמם וזכרם לא נשאר עמו, אולם שני החבורים הללו ש"לא" חסו על זמנם - הם זכו וצמחו לגדולי הדור בדורנו - הלא כמה הגאונים הגדולים מן גאב"ד ירושלים יבין ציחק מביה ויזכיר, ויבלחט מן מרן גאב"ד ירושלים רבי משה שטרנבוך שליט"א...

להמשיג את הסיפור הזה על אהרן, וכך ספרתי לו:
"לפני כחמישים שנה הגיע אדם גדול לגייסותי (הגאב"ד הזכיר את שמו של הגדול הזה) ונשא מדברותיו, ואני השתתפתי בדרשתו, וכך התחיל הלה את דרשתו, "א ישיבה איז א האספיטאל" (hospital) "ישיבה היא בית חולים"..."

ממשך הגאב"ד לספר: "כשנפטרתי למשיג את הגאב"ד הזה, חוורו פניו עד למאוד. הסתכלתי עליו כמה רגעים, ושאלתי אותו מה הוא אומר על זה, והשיב לי המשגה, שהוא תלמידו של האדם גדול הזה..."

"שאלתי אותו" - אומר הגאב"ד - "נו! מה יהיה עכשיו?", השיב המשגה, "אני לא אורוק את החבור מהישיבה!"...

סיפר הג"ר דוד ברגמן שליט"א, אחיו של בעל המחבר ספר "רבינו הגדול אמרו" - סיפורים ועובדות שסיפר כ"כ מרן גאב"ד ירושלים זצוק"ל, על גדולי ומאורי הדור שהיה לו עמם קשר - ביניהם ראשי ישיבות ואדמו"רים גדולים ומפורסמים - שהשמיע אותם בעיקר בעת סעודות שביק ובעת שיצא הגאב"ד לטייל קצת ולשאול איך צח לצורך בריאותו (ורובם הם ממה שרשם הנ"ל). ששניצא לאור הספר הנ"ל, והביאורו אל הגאב"ד שיש עיניו עליו לטובה, הבחין הגאב"ד ששם הספר הוא "רבינו הגדול אמרו", וראינו שהוא נהנה מאוד מכן, ונענה ואמר "אוי איז דאס א שיינע נאמען - רבינו הגדול אמרו".

הדבר היה לפלא בעיני השומעים, שכן "רבינו הגדול אמרו" נאמר בחז"ל "מס' סוכה דף ל"ג ע"ב (ועוד) על האמורא רב, והגאב"ד שהיה מיוחד במידת ענוותנותו, זה לא מתאים לו שיהנה מזה שכותבים עליו "רבינו הגדול אמרו".

אך עד מהרה הובן מה היה שמחו לו הגאב"ד, שכן בתוך דבריו התבטא ואמר "השם של כל כך נכון, שכן כן מה שכתוב כאן דבריו הלא הם דברים שמשמתי מרבותי..." לא עלה על דעתו כלל על "רבינו הגדול" שהכוונה גדולה - דברים שהוא אמר, היה לו דבר פשוט שהכוונה לרבותי הגדולים שהוא אמר דברים בשמם...

סיפר לי מחותני כ"כ מרן אדמו"ר מבראד שליט"א: לפני הרבה

המשך בעמוד 29

המשך מעמוד 2 | הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקוד

שנים בעת שביקר הגאב"ד לראשונה בויליאמסבורג, אחר התמנותו בעת ילכו פאר כרשה של ירושלים וגאב"ד העדה החרדית, התאכסן ברחוב שם נמצא בית מדרשו, והמקורבים של הגאב"ד התקשו אלי ושאלו אותי אם לא איכפת לי ואני מסכים לתת את בית מדרשי להגאב"ד כדי שיוכל להתפלל שם שחרית בימות החול, וענית: מה הכוונה? הלא לא איכפת לי ואם אני מסכים, הלא זה כבוד גדול בשבילי, ואין בזה שום שאלה, ואשמח מאוד אם הגאב"ד יתפלל בבית מדרשינו. נמנו וגמרו שלמרתח בבוקר יבא הגאב"ד להתפלל בבית מדרשינו.

למחרת בבוקר, לאחר שהודעתי מראש לכל באי הבית המדרש והסביבה שמרן הגאב"ד יבוא להתפלל כאן בבית המדרש, יצאו כל הקהל ברחוב העיר לפני בית מדרשינו, להתנות לבואו של הגאב"ד ולקבל את פניו - ואני בתוכם. ראיתי את הגאב"ד הולך ומתקרב לכיוון בית מדרשינו, והבאתי שאין שום שינוי כפניו, ואני לא התרגש כלל ממראה ממות האנשים שעמדו והמתונו לבואו, וזהו זה מחזה פלא.

הגאב"ד נכנס לבית המדרש, ואני מקבל את פניו ומכבד אותו עלנות למורת, כיבדתי אותו לעמוד ולהתפלל אצל הסטנדר שלי ולשבת על הכסא. הגאב"ד ראה שהו הסטנדר והכסא שלי, ואמר לי שהו לא מכובד ואין זה כבוד הציבור שחבר יתן לי את מקומו... אמרתי לו שהוא צריך להבין שאני יכול לעשות דבר כזה לטובת כל עמק, כאשר הוא נמצא שם אחי שיש כבוד, שכן יהיו לי ידי זה ביונות גדולים ויסתכל עלי כמשוגעו...

רבה של ירושלים - ובדיון הוא שישב במקום הזה. השיב לי הגאב"ד: "אני הנני אונגארישער רב, ואצלי עדיין אין 'מות המשיח', וזה שייך רק לתלמידי הבעש"ט". ענית ואמרתי להגאב"ד: "בעצם העיר 'וויליאמסבורג' הוא עיר שרוב התושבים הם תלמידים והוסיפו של הגה"ק מסטמאר זי"ע, וא"כ לכל הדעות הוא אתרא דמר של הגה"ק מסטמאר זי"ע, ובכרטי שכל ההוראות והמנהגים כאן הוא כפי שיטתו ודעתו של הגה"ק מסטמאר, והוא - הגאב"ד - הלא הוא מ"מ של הגה"ק מסטמאר ויושב על כסאו ומשמש כאב"ד העדה החרדית ורבה של ירושלים, וא"כ הוא אי אתרא דמר". מיד כששמעו הגאב"ד את דברי, התיישב על הכסא.

והנה התפעלותי היתה עד להפליא, שהנה מרגע לרגע, כמו שרגעים אחרים קודם לכן אל הבין למה הוא צריך לשבת על הכסא, או כעת כשהוא שמע והבין מה שאמרתי לו, התיישב מיד על הכסא ללא אומר ודברים, ולא ראו אצלו שום אותות התנשאות כבוד ויקר, הוא עשה את זה כמובן מאליו ואין בזה להתנשא בכך...

היתה זו מדת החשתנות באופן נפלא ביותר של שייך להביע כלל, והיה זה בחינה של "מה לי ומה מה לי התם"... אתה התפילה הבראו "לחיים לכבוד אורחניו הגאב"ד, ובתוך דבריו אמר הגאב"ד: הלא הרב אמר שפאן הוי "אתרא דמר", שכן הנני מ"מ ויושב על כסאו של הגה"ק מסטמאר, או אספר דבר מה שנים ישיבתי בדיון תורה אחי מולומדן [נכדו עמו הגאב"ד מצד אחד היה שפל בדן ועניו אמיתי, אבל מצד שני קיים כפשוטו ומשמעו את ה"לא תגורו מלמדי אש"י], ולאחר שמשמתי את שני הצדדים חיבתי את אחד מהם, והלה כששמע שחיבתי אותו, ולא נתפעלתי מאישיותו, התחנף נגדי ואמר לי "אוי וענת א

סאטמארני!" והיה זה באותן שנים של הגה"ק מסטמאר שכולם ידעו היטב על קנאותו הגדולה וזכרת האמת שלו, עליו קצומו בהתירו את ה"לא תגורו" - כך סיפר הגאב"ד.
א"כ חייך הגאב"ד ואמר "ער האט געזען גאנץ נעו געוואוסט - ער האט גאנץ גוט געוואוסט" [הוא יעד יד טוב - והוא יעד יד טוב].
(מחן נעם של סוכן אפריון ללמחה, דברים תפי"ב)

וועד וואקסט א גדול און וועד נישט?

מ'דערציילט א מורא'דיגער סיפור, אז אין ישיבת 'שניידער' אין לאנדאן האבן געלערנט אסאך גאר חשוב'ע בחורים, וואס זיי האבן געהאט אן עתיד צו זיין פון די גדולי הדור. אמאל איז אריינגעקומען דארט אין ישיבה א שוואפערער בחור, און ער האט נישט אזוי גוט אויפגעכאפט און נישט גוט פארשטאנען די לימודים.

ווען די מנהלי הישיבה האבן געבעטן פון די בחורים אז זיי זאלן אוועקגעבן צייט פאר'ן שוואכערן בחור, האבן זיי זיך פארענטפערט אז זיי האבן נישט קיין צייט עוסק צו זיין מיט'ן שוואכערן בחור, ואגענדיג אז זיי דארפן לערנען פאר זיך און ס'איז א שאד אויף זייער צייט, זיי דארפן אויסוואקסן גדולי ישראל, און עידע מונט אזוי טייער.

ס'איז אבער געווען אן דער ישיבה צוויי בחורים וואס זיי האבן יא מסכים געווען צו לערנען מיט אים און אוועקגעבן פון זייער צייט. זיי האבן געלערנט מיט אים ווען איבער זיי האבן נאר געהאט אן איבריגע מינוט, און דער בחור האט אויך משקייע געווען אין התמדה און מיט דער צייט האבן

אב"ד סאטנוב
(גליין נועם שיה, פ' דברים תשס"ב)

זכרון גליין זכרון על מרן גאב"ד יום זצ"ל **טוביה**

ישיבה של מעלה

באחד מגילוינות נועם שיה הובא מעשה אודות כ"ק מרן גאב"ד ירושלים זצ"ל, שפעם התפארו בפניו חברי הנהלה של אחת הישיבות בכך שהם מכניסים לישיבתם רק בחורים מצוינים, והוא הגיב על כך בחריפות ואמר שהוא מתפלל כל יום שהישיבה תיסגר.

לאור זה סיפר לי בני הרב מאיר דוב שליט"א, מה סיפורו של מרן הגאב"ד זצ"ל לפני כמה שנים, בעת שלמד בישיבת מיר בארץ ישראל והיה מסתופף הרבה בצילו.

וכך סיפר לו הגאב"ד: יום אחד נכנס אלי משיגח מאחת הישיבות, ואמר לי שהוא רוצה לזרוק איזה בחור משיגחה, וביקש את הסכמתו. המשיגח אמר לי את כל הצדדים למה הוא רוצה לזרוק את הבחור מן הישיבה, ואילו אני התעקשתי שאין זו סיבה מספקת לזרוק בחור משיגחה.

כששמע המשיגח את דברי, הוא התרגז עליו והגביר: "א ישיבה איז נישט קיין שפיטאל" [ישיבה היא לא בית חולים]...

כששמעתי את דבריו, מספר הגאב"ד, היתה לי סיינעא דשמיא נפלאה, ומיד נזכרתי בסיפור שאירע לפני כחמישים שנה, וסיפרתי זאת למשיגח על אתר.

וכך סיפרתי לו: לפני כחמישים שנה הגיע אדם גדול לגייטסהעד (הגאב"ד הזכיר את שמו של הגדול הזה) ושאל מדברותי, ואני השתפתי בדברותו, וכך במילים האלו בדיוק, התחיל הלה את דרשתו: "א ישיבה איז א האספיטאל" [ישיבה היא בית חולים]...

כשסיפרתי למשיגח את הסיפור הזה, חוור פניו עד למאוד. הסתכלתי עליו כמה רגעים, ושאלתי אותו מה הוא אומר על זה, והשיב לי שהוא תלמידו של האדם גדול הזה...

שאלתי אותו: נא! מה יהיה עכשיו?

השיב המשיגח: איני לא אזורק את הבחור משיגחה...

(נועם שיה - מסומ' - מהרה"צ אב"ד סאטנוב שליט"א)

141

בילדותי ובזקנותי

- רב חנוך מנחם נייסנבוים שליט"א**
- רב חנוך מנחם נייסנבוים שליט"א**
- רב אהרן מנחם נייסנבוים שליט"א**
- רב אהרן מנחם נייסנבוים שליט"א**
- הרה"צ אב"ד סאטנוב שליט"א**
- הרה"צ אב"ד סאטנוב שליט"א**

הגה"צ אב"ד סאטנוב שליט"א

דער רב שליט"א טרעט אויף און וואונטשט אן די בחורים ביים סיום הזמן פאר ישיבה קטנה "ישועות משה" ווינדיץ און מאנסי

קול הציבור

פאר אלע איינערע מועלדונגן, מסיבות, טימוחות, אר"ג

3123

דינסטאג ואתחנן * י"ב אב תשפ"ב * ולמוס' 9 Aug.

718-384-4190 וויניץ דיביזיין
845-837-5500 קיי דיביזיין

Tel. Fax: 845-425-1313 Email: 4251313@gmail.com

4:48	עלות השחר
6:00	בין החמה
8:54	מזן זמן קריש
9:30	נריא
10:16	מזן זמן חפילה
10:40	נריא
1:02	חצות
8:03	שקיעה

עס פארציילט הרה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א אינעם גליון 'נועם שיח', מען איז געקומען צו כ"ק גאב"ד ירושלים זצ"ל, און מ'האט געבעטן אז ער זאל שרייבן א המלצה פאר א געוויסע ישיבה, און זיי האבן אראפגעלייגט די מעלות פון די ישיבה און געזאגט "אין די ישיבה קומען אריין נאר מצויינים! מיר קלויבן זיך זייער און מיר נעמען אריין נאר די 'סמעטענע' - די בעסטע בחורים וואס זענען דא אין די וועלט, יעדער בחור איז א למדן עצום".

האט דער ירושלימער רב געזאגט "אזוי?! - איך בין מתפלל יעדען טאג פאר די ישיבה!", זענען זיי נתפעל געווארן און געפרעגט "דער רב איז טאקע מתפלל יעדן טאג פאר אונזער ישיבה?", זאגט דער גאב"ד "יא! - איך דאווען יעדן טאג אז די ישיבה זאל זיך פארמאכן!..."

***

לייגט צו דער סאנטובער רב נאך א מעשה וואס דער ירושלימער רב זצ"ל האט דערציילט פאר זיין זון.

אין טאג איז אריינגעקומען א משגיח פון א ישיבה און דערציילט איבער א בחור וואס ער וויל ארויסשיקן פון ישיבה, און ער האט געוואלט באקומען די באשטעטיגונג פונעם רב אויף דעם.

דער משגיח האט מסביר געווען אלע צדדים און פארוואס מען דארף יענעם פארשיקן. אבער איך - דערציילט דער גאב"ד, האב נישט מסכים געווען, איך האב זיך גע'עקשנט אז דאס איז נישט קיין סיבה ארויסצואווארפן א בחור פון ישיבה.

דער משגיח האט זיך אביסל געבייזערט און זיך אנגערופן 'א ישיבה איז נישט קיין שפיטאל!'

זאגט דער גאב"ד, ווען איך האט געהערט די ווערטער האב איך געהאט א געוואלדיגע סייעתא דשמיא, איך האב זיך באלד דערמאנט א מעשה פון פופציג יאר צוריק,

האב איך דאס דערציילט פארן משגיח: פאר פופציג יאר צוריק איז אנגעקומען אן 'אדם גדול' קיין געיסטסהעיד און ער האט געהאלטן א דרשה, איך האב זיך דארט באטייליגט, ווען ער האט אנגעהויבן זיין דרשה האט ער געזאגט "א ישיבה איז א האסיפטאל..."

איז דער גאב"ד ממשיך צו דערציילן, ווען איך האב דערמאנט די מעשה איז דער משגיח בלאַס געווארן, איך האב אים אנגעקוקט פאר א מינוט, און געפרעגט וואס ער זאגט צו די מעשה, און דער משגיח ענטפערט מיר "איך בין א תלמיד פון דעם אדם גדול, און איך וועל טאקע נישט ארויסשיקן דעם בחור פון ישיבה..."

בסוד שיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת עקב ■ כ' מנחם אב ה'תשפ"ב ■ 17.08.2022 ■ גליון מס' 697

■ בזכות הנחלת תורה לחלש

מספרים סיפור נורא הוד, בישיבת 'שניידער' בלונדון, למדו הרבה בחורים מובחרים ביותר, שהיה להם סיכוי להיות מגדולי הדור. פעם נכנס לישיבה זו בחור אחד, שהיה חלש בלימודיו. הוא היה קשה קליטה, ולא הבין את לימודו על בריו. כשביקשו מנהלי הישיבה מהבחורים שיואילו להקדיש מזמנם עבור הבחור החלש, הצטדקו שאין להם זמן להתעסק עם הבחור, באמרום שהם צריכים ללמוד לעצמם וחבל על הזמן שלהם. שכן, הם צריכים לצמוח לגדולי הדור, וכל שנייה יקרה מפז. ברם בישיבה שם, היו שני בחורים, שהם הסכימו להתמסר אליו, והם למדו עמו בכל פעם שהיה להם רגע פנוי, והבחור מצידו השקיע מאוד ולמד בשקידה נפלאה ושינן כל מה שהוא לומד בהתמדה גדולה, עד שעם הזמן נפתחו לו מעיינות החכמה, והתחיל כבר בס"ד להבין מעצמו, ועלה ונתעלה לדרגה גבוהה - תודות לשני הבחורים הללו טובי הלב - שנתנו מזמנם עבור הבחור.

לימים ראו דבר נפלא מאוד, מ"כל" אותם הבחורים שהתנערו ולא רצו ללמוד עם הבחור מפני שהם צריכים להיות "גדולי הדור" - מהם - כמעט אף אחד אינו ידוע. הם נשאר עלומים בשמם וזכרם לא נשאר עמנו. ברם שני הבחורים הללו ש"לא" חסו על זמנם - הם זכו וצמחו להיות גדולי הדור, הלא המה הגאונים הגדולים מרן גאב"ד ירושלים רבי יצחק טוביה ווייס זצוק"ל, ויבלחט"א מרן ראב"ד ירושלים רבי משה שטרנבוך שליט"א!...

■ תפילה שכזאת

מסופר, שלפני הרבה שנים נכנסו כמה אנשים מכובדים אל מרן גאב"ד ירושלים זצוק"ל, וביקשו ממנו שיכתוב המלצה לישיבה מסויימת, וחברי ההנהלה מנו את מעלות הישיבה ואמרו "בישיבה זו נכנסים רק מצויינים! אנו בוחרים מבין כל הבחורים רק את ה"סמעטענע" - העידית שבעידית - ורק אותם אנו מכניסים לישיבתנו, כל בחור הוא למדן עצום".

אמר להם הגאב"ד "אזוי?" - והמשיך לומר להם "אני מתפלל כל יום על הישיבה הזאת!". המנהלים התפלאו ושאלו את הגאב"ד "האם הרב באמת מתפלל כל יום על הישיבה שלנו?", אמר להם הגאב"ד "כן, אני מתפלל כל יום שהישיבה תיסגר!!"...

אני מתפלל שישבה כזו תיסגר...

שח בשיחה נלהבת הגאון ר' שלמה זלמן פרידמאן שליט"א אב"ד סאנטוב לייקוואוד: מסופר, שלפני הרבה שנים נכנסו כמה אנשים מכובדים אל מרן רבינו הגדול מרא דארעא קדישא זי"ע, וביקשו ממנו שיכתוב המלצה לשיבה מסוימת, וחברי ההנהלה מנו את מעלות הישיבה ואמרו "בישיבה זו נכנסים רק מצויינים! אנו בוחרים מבין כל הבחורים רק את הסמטענען" - העידית שבעידית - ורק אותם אנו מכניסים לשיבתנו. כל בחור הוא למדן עצום".

אמר להם רבינו הגדול הגאב"ד "אזוי?" - והמשיך לומר להם "אני מתפלל כל יום על הישיבה הזאת!". המנהלים התפלאו ושאלו את מרן הגאב"ד "האם הרב באמת מתפלל כל יום על הישיבה שלנו?", אמר להם הגאב"ד "כן, אני מתפלל כל יום שהישיבה תיסגר!!!"...

כי לא זו הדרך להעמיד ישיבה כדי להתפאר שמכניסים רק בחורים "מצויינים" ובוחרים את ה"סמטענען". בכל ישיבה חייבים להקדיש מקום וזמן גם לבינונים וגם לחלשים!

לאור זה סיפר הרב מאיר דוב פרידמאן שליט"א, מה שסיפר לו רבינו הגדול מרן הגאב"ד זצוק"ל בעצמו לפני כמה שנים, בעת שלמד בישיבת מיר בירושלים עיה"ק - והיה מסתופף הרבה בצל מרן זי"ע - וכך סיפר לו הגאב"ד: יום אחד התקיים אצלי דין תורה בין בחור ובין הרמ"ם של אחת הישיבות, שרצו לזרוק אותו בחור מהישיבה. המשגיח גולל את כל הצדדים למה הוא צריך לזרוק אותו, ואילו אני - אמר מרן הגאב"ד - התקשתי שאין זו סיבה מספקת לזרוק בחור מיישיבה.

בתוך הדברים פלט המשגיח מפיו ברוגזה "א ישיבה איז נישט קיין שפיטאל" - "ישיבה אינה בית חולים, ומי שזקוק לטיפולים אינו יכול לעמוד בדרשות הגבוהות, שילך לטפל בעצמו במקום אחר..."

סיפר על כך רבינו הגדול זצוק"ל: כששמעתי את דבריו, היתה לי סיעתא דשמיא נפלאה, ומיד נזכרתי בסיפור שאירע לפני חמישים שנה, ועל אתר סיפרתי לאותו המשגיח:

לפני חמישים שנה שימש כמשגיח בישיבה הגדולה בגייטסהעד הגה"ח ר' יצחק דובוב זצ"ל, שהיה אדם גדול, תלמיד הרשב"ם מליובאוויטש זי"ע. פעם השתתפתי בדרשתו כשנשא מדברותיו, וכך התחיל את דרשתו, "א ישיבה איז א האספיטאל" - ישיבה היא ממש כמו בית חולים, שנכנסים במצב לא טוב ובתוך הישיבה מקבלים את הרפואה..."

ומרן הגאב"ד זצוק"ל המשיך לספר: כשסיפרתי זאת, חוורו פניו של אותו משגיח עד למאוד. הסתכלתי עליו כמה רגעים, ושאלתי אותו מה הוא אמר על זה, והשיב לי המשגיח: אני תלמיד של ר' יצחק דובוב זצ"ל..."

שאלתי אותו - אמר הגאב"ד זצוק"ל - "נו! מה יהיה עכשיו?", השיב המשגיח, "כמובן, לא נזרוק את הבחור מהישיבה. נטפל בו בחמלה עד שיעלה את אט ויתעלה מעלה מעלה..."

לא חס על זמנו והקדיש לחלשים

אף את החלשים הנראים כ'חלשים' או מעוטי כשרונות דירבן תמיד ועודד לדבוק בתורה, ולא להתייאש כמלוא נימה מלהתמיד בתורה ויגיעתה.

זאת הדרך התווה כבר בימי געוריו. מספרים סיפור נורא הוד, בישיבת 'שניידער' בלונדון, למדו הרבה בחורים מובחרים ביותר, שהיה להם עתיד להיות מגדולי הדור. פעם נכנס לשישיבה בחור אחד שהיה חלש, קשה קליטה, שלא הבין את לימודו על בוריו.

כשביקש ראש הישיבה מהבחורים שויאלו להקדיש מזמנם עבור הבחור החלש, היו שהקדישו עבורו רק את המינימום והצטדקו שאין להם זמן להתעסק עם מי שעומד בהתחלה של התחלה, באמרו שהם צריכים ללמוד לעצמם וחבל על זמנם - הם צריכים לצמוח לגדולי הדור, וכל שניה יקרה מפז.

ברם בישיבה היו שני בחורים, שכן הסכימו להתמסר אליו ביותר וללמוד עמו הרבה, ואותו בחור מצידו השקיע מאוד וישב בשקידה נפלאה ושינן כל מה שהוא לומד בהתמדה גדולה, עד שעם הזמן נפתחו לו מעיינות החכמה, והתחיל כבר בס"ד להבין מעצמו, ועלה ונתעלה לדרגה גבוהה, הודות לחבריו טובי הלב שנתנו משלהם עבור הבחור.

שני הבחורים הללו ש"לא" חסו על זמנם, היו המה הגאונים הגדולים מרן רבינו הגדול מרא דארעא קדישא הגאב"ד בעל שערי טוביה זצוק"ל, ויבלחט"א הגאון האדיר הראב"ד בי דינא רבא הגר"מ שטרנבוך שליט"א... (סיפור זה קיבלתי מראשי מערכת "נועם שיח" ומופיע בכבוד בגיליונם פ' מטו"מ תשפ"א).

"שמחם בבנין שלם"

בכל דור ודור היו בני ישראל מרבים בימים אלו תפילות בכמיהה ובכיסופין לבניית המקדש וערי ציון ■ עם כניסתם של שלושת השבועות ימי "בין המצרים" – לפנינו אוצר נפלא של עובדות קודש והנהגות צדיקים שהמו ליבם ונפשם והירבו בתפילות כבנים המתחטאים לפני אביהם להתגלות השכינה ולהרים קרנו של משיח ■ מקומות וקהילות מקדמות דגא שערכו 'תיקון חצות' בימי בין המצרים, והורידו דמעות כנחל לקירוב הגאולה ■ הקדושה המופלגת בשבתות בין המצרים ■ רחם על ציון כי היא בית חיינו

שמואל צבי גנץ

צפית לישועה

נאה יהיה להעלות עוד קטע נבחר שהובא בשיחותיו המרוממות של ביש"ת אבי"ד סאנטוב לייקווד שליט"א המצטט את מאמר הפייטן (בזמירות לליל שב"ק): "אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל ביום השבת קודש שישו ושמחו כמקבלי מתן נחליאל", והדברים טעונים ביאור – הרי היהודים רק "מחכים" לבנין אריאל, ועדיין לא זכו לכך, ומדרע זה "שישו ושמחו".

ומבאר בספר "נתיבות שלום", שהפשט בזה הוא כך: אוהבי ה' המחכים בבנין אריאל, כי כל ימות השבוע בני ישראל מקוננים ואבלים על כך שאנו בגלות ומצפים ומחכים לבנין הבית, אמנם ביום השבת קודש הם ששים ושמחים, כי אז יש יחוד לעילא – "כמקבלי מתן נחליאל" – כמו בזמן מתן תורה שאז היה היחוד לעילא באופן נעלה ביותר, אפילו שלא היה אז בית המקדש, ואפילו משכן ה' עדיין לא נצטוו לבנותו.

בצפייתנו – מתחיל בניית המקדש

בשיחותיו המרוממות של ביש"ת הנאזר רבי שלמה זלמן פרידמאן אבי"ד סאנטוב לייקווד הביא דבר מעניין, וכה הביא (גליון 'נועם שיח'): איתא בספר "בית אברהם", שההשתוקקות לדבר, הוא יותר גדול וחשוב מהדבר עצמו, ולכן כל התפילות של השתוקקות וציפיה כגון "ולירושלים עירך ברחמים תשוב", ובמוסף של שלש רגלים "אבינו מלכנו גלה כבוד מלכותך עלינו" ודומיהן, כל אלו הם יותר גבוהים רמים ונשגבים מעצם הקרבת קרבנות.

וכתוב בספר "נתיבות שלום", שדבר זה שיהודים מצפים ומשתוקקים לבנין בית המקדש, זה גופא היא ההתחלה של בנין בית המקדש.

בית המקדש. בימים אלו של בין המצרים, שהעבודה הרצויה היא ציפיה לישועה, מזה גופא מתחיל הבנין בית המקדש השלישי.

עוד מובא בשיחות 'נועם שיח': אמרו חז"ל (מס' סנהדרין דף צ"ז ע"א): אין בן דוד בא עד שיכלה פרוטה בכיס. ומבאר בסה"ק "ישמח משה", עד שיפסוק להתפלל על צנינים פרטיים, ויכלה פרט-יית מכים הלב, ויבקשו את ה' אלוקים ואת דוד מלכם.

וכן על הפסוק (תהלים קי"ג, ט'): אם הבנים שמחה – מפרש הרה"ק בעל "אמרי חיים" ז"ע, א"ם – ראשי תיבות "אליהו משיח", ר"ל, מתי אכן יבואו "משיח ואליהו", כאשר בני ישראל ישמחו ויחכו לקראת בואם.

זהו העבודה המוטלת עלינו בימים אלו "ימי בין המצרים", להתחזק בצפיה לישועה, וזה הסיבה שלא נבנה עדיין בית המקדש, כיוון שלא מתפללים ולא מפצירים בתפילה על כך, ואם נתפלל ונבקש ונפציר מעמקי קירות הלב, אז ודאי שבורא עולם יטה אזניו אל שועתינו ויבשתינו.

משולחן הקוראים

לכבוד מערכת "נועם שיח" - שיחות הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א

תודה רבה מעומק הלב על הגליונות הנפלאות "נועם שיח". אני, ומן הסתם גם אחרים, משמיע בכל סעודות שבת לבני משפחתי סיפורים ועובדות מ"נועם שיח", וכל אחד ואחד מח' עצמו בזה.

במיוחד התרגשתי לראות את ה"נועם שיח" שהופיע לש"ק דברים-חזון "גלה כבוד מישראל" - על כ"ק גאב"ד ירושלים זי"ע, שהוא יחיד במינו, ופלא הוא שיופיע קונטרס שלם יפה ומסודר, עוד קודם שנגמרו ימי השבעה.

הגאה מיחדת היתה לי בעת שנתגלה ה"סוד" מי "המציא" את הרעין הנפלא, להביא את הגה"ק רבי טובי' ווייס זי"ע לירושלים לשמש בתור גאב"ד, וה"ה הרב החסיד היקר והחשוב מו"ה שלמה פופנהיים ז"ל יו"ר ה"עדה החרדית". ידעתי גם ידעתי שר' שלמה היה חכם מחוכם, אבער אזא גרויסע חכם, זה לא ידעתי...

מצאתי תמונה נפלאה מאת כ"ק הגאב"ד זי"ע בעת שהגיע לארץ ישראל, ועל ידו עומד הרה"ח ר' שלמה פופנהיים ז"ל

בברכה,

משה ווייס, ברוקלין

דער רב ביים אנקומען קיין ארה"ק מיט זיין ספר תורה

מודעא רבה לאורייתא...

לאור כך שלאחרונה התפרסמו מאמרים בכתבי עת שונים מתוך הגליונות "נועם שיח", וראינו הרבה פעמים שההעתקה איננה מכוונת בדיוק כמו שהופיעו ב"נועם שיח", ויש כאלה שהגדילו לעשות והוסיפו הוספות ושינויים בשם "נועם שיח", על כן הננו להבהיר בזאת מפורשות שאנו נותנים בשמחה רבה רשות להעתיק את הדברים, אך ורק בתנאי קודם למעשה שיצינו בפירוש שהדברים הופיעו ב"נועם שיח" - שיחות אב"ד סאנטוב שליט"א (פרשת... שנת...), כך שיהיה לכל אחד את האפשרות לעיין במקור, וד"ל.

ונחתום את דברינו במאמר חז"ל (מס' מגילה דף ט"ו ע"א): כל האומר דבר בשם אמרו מביא גאולה לעולם...

המאור הגדול לממשלת התורה

נמפי דמעו ורסיסי כאב בשולי אדרתו הרוממה ואחרי מיטתו המהורה של גאב"ד העדה החרדית בירושלים ובעל "שערי טוביה" ככלות הישבעה להסתלקתו - ב' אב תשפ"ב

"א ישיבה איז א שפיטאל":

דאגתו העמוקה לרווחתם של בחורי הישיבות לטוב להם כל הימים

כל הצדדים של הסיבה מדוע רוצה הוא להוציא את הבחור מהישיבה, ואילו אני התעקשתי שאין זו סיבה מספקת לזרוק בחור מבין כותלי הישיבה, מחמת גודל האחריות. כשמעמ המשיג את דברי, התרגו עלי והגיב לי: 'א ישיבה איז נישט קיין שפיטאל' (ישיבה היא לא בית חולים: כלומר, בבית חולים אמורים לטפל באנשים שיש להם בעיה רפואית, ובשיבה לא אמורים לטפל בכאלו שיש להם בעיות וכיו"ב)...

"כשמעתי את דבריו", סיפר הגאב"ד, "היתה לי סיעתא דשמיא נפלאה ומיד נזכרתי בסיפור שארע לפניי כחמישים שנה, וסיפרתי אותו למשיג על אתר. לפניי כחמישים שנה הגיע אדם גדול לגייטסהד (הגאב"ד הזכיר את שמו של הגדול הזה) ונשא מדברותיו, ואני השתתפתי בדרכתו. וכך במילים האלו בדיוק, התחיל הלה את דרשתו: 'א ישיבה איז א האספיטאל' (ישיבה היא בית חולים)..."

"כשמסיפרתי לאותו משיג את הסיפור הזה, חוורו פניו עד מאד... הסתכלתי עליו כמה רגעים ושאלתי אותו מה הוא אומ' על זה, והשיב לי שהוא תלמידו של האדם גדול הזה... שאלתי אותו: 'זו זמא יהיה עכשיו?' השיב המשיג: 'אני לא אזרוק את הבחור מהישיבה...'"

רגישות מיוחדת היתה לו למרן גאב"ד העדה החרדית הגה"צ רבי יצחק טוביה וייס זצ"ל לבחורי חמד צעירים. רבות היה משקיע מכוונתו הגשמיים והרוחניים לגדלם ולטפחם באהבת תורה נכונה ואמיתית, באמרו תמיד כי הבחורים הצעירים הם אלו שיהיו בני הדור הבא ועלינו להשקיע בהם ודווקא בהם יותר מכל הדברים האחרים, כי אם לא עכשיו, אימת.

בעיקר, כאבה לו מאד התופעה המוכרת של זריקת בחורים מחוץ לכותלי הישיבות, בראותו בכך הנהגה שאינה נכונה לכל בעיה ובכל פעם, היות והאחריות הכבדה מוטלת על כתפי הרמ"ם והמשגיחים בישיבות הקדושות, לבוא לקראתו של כל בחור ובחור כאשר הוא, בסבלנות אין קץ ובאכפתיות בלי גבול, גם בעשותו דברים שאינם מקובלים להנהגתו של 'ישיבה בחור', אלא להלוך לפי רוחו של כל אחד ואחד במאור פנים ובירידה לרמתו הפרטית, עד עלייתו חזרה לדרך המלך.

באחת משיחותיו על הנושא הטעון שיבש על ליבו כל הימים והשנים, סיפר רבנו דברים כהווייתם:

"יום אחד נכנס אלי משיג מחמת הישיבות וסיפר לי שהוא רוצה לזרוק בחור פלוני מהישיבה, וביקש את הסכמתי לכך. המשיג אמר לי את

עולם הפוך ראיתי...

לפני כמה שנים שהיתי בארצינו הקדושה, ובאחד הימים התקיים בביהמ"ד ביאלא בירושלים עיה"ק דרשת התעוררות מאת ידידינו המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמאן שליט"א, וגם אני הלכתי ביחד עם המון רב מתושבי ירושלים להשתתף בשיחתו לשמוע את דבר ה'.

לאחר שסיים רבי אלימלך את הדרשה, ניגשתי אליו לומר לו "שלום", וכשהבחין בי הגיב במתק לשונו - כמוכן באופן צחות - איר זענט געווען דא ביים דרשה?? - עולם הפוך ראיתי! - איר זיצט דא און איך שטיי און איך רעדט?? [אתם הייתם כאן בעת הדרשה?? - עולם הפוך ראיתי! - אתם יושבים כאן ואני עומד ודורש??]...

צחקתי ואמרתי "איך בין נישט געקומען רעדן איך בין געקומען הערן" [לא באתי לדבר, באתי לשמוע], והוספתי, דהנה כתיב בפסוק (ויקרא י', י"ט-כ'): וידבר אהרן אל משה וגו' וישמע משה וייטב בעיניו, הנה משה רבינו שמע את הדרשה של אהרן - "וישמע משה" - "וייטב בעיניו", כי עד עתה היה משה מדבר תמיד והכל היו שומעים מפיו, וכעת כששמע דרשן אחר מדבר, דבר זה הוטב בעיניו...

